

Claude Lévi-Strauss

Fin du retour

...Lorsque l'arc-en-ciel des cultures humaines aura fini de s'abîmer dans le vide creusé par notre fureur ; tant que nous serons là et qu'il existera un monde, cette arche ténue qui nous relie à l'inaccessible demeurera, montrant la voie inverse de celle de notre esclavage et dont, à défaut de la parcourir, la contemplation procure à l'homme l'unique faveur qu'il sache mériter : suspendre la marche, retenir l'impulsion qui l'astreint à obturer l'une après l'autre les fissures ouvertes au mur de la nécessité et à parachever son œuvre en même temps qu'il clôt sa prison ; cette faveur que toute société convoite, quels que soient ses croyances, son régime politique et son niveau de civilisation, où elle place son loisir, son plaisir, son repos et sa liberté ; chance, vitale pour la vie, de se *déprendre* et qui consiste – adieu sauvages ! adieu voyages ! – pendant les brefs intervalles où notre espèce supporte d'interrompre son labeur de ruche, à saisir l'essence de ce qu'elle fut et continue d'être, en deçà de la pensée et au delà de la société : dans la contemplation d'un minéral plus beau que toutes nos œuvres, dans le parfum, plus savant que nos livres, respiré au creux d'un lis ou dans le clin d'œil alourdi de patience, de sérénité et de pardon réciproque, qu'une entente involontaire permet parfois d'échanger avec un chat.

Tristes tropiques, Terre Humaine, Plon, Paris, 1955

Клод Леви-Строс

Крај тужних тропа

...Када шарена дуга људских достигнућа престане да се строваљује у празнину коју је ископао наш бес, док смо ту и док буде постојао некакав свет, преостаће тај трошни ковчег који нас спаја са недостижним, показујући пут обрнут путу нашег робовања, чији приказ, кад већ не можемо да га пређемо, доноси човеку једину милост коју успева да заслужи: зауставити ток, зауздати нагон који га приморава да затрпава једну за другом пукотине у зиду нужности и да оконча своје дело затворив се у тамницу – ту милост коју свако друштво прижељкује, у шта год да верује и какви год да су му власт и степен развоја, у којој налази своју разоноду, своје задовољство, свој одмор и своју слободу; то је прилика, од животне важности за живот, да се *одреши*, која се састоји – збогом дивљаци! збогом путовања! – у тим кратким тренуцима у којима наша врста може да поднесе да прекине са радом у кошници, у схватању суштине оног што је била и наставља да бива, с ове стране људске мисли и с оне стране људског друштва; у приказу кристала лепшег од свих наших дела, у мирису са више учености него у свим нашим књигама удахнутом у дну кринове чаше, или у мигу отежаном стрпљењем, блаженошћу и међусобним праштањем који ненамеравани споразум понекада допушта да разменимо са неким мацјим створом.

превео Дени Ст. Добросављевић